

A LAP AZ E. M. E.
TULAJDONA**MÉHÉSZETI KÖZLÖNY**A LAPOT AZ E. M. E.
TAGJAI TAGSÁGI
ILLETMÉNY FEJÉBE
KAPJÁK.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ—KOLOZSVÁR,
ATTILA-UTCA 10. SZ.Felelős szerkesztő és kiadó: TÖRÖK BÁLINT az E. M. E. főtitkára.
Főmunkatársak, mint az E. M. E. szerkesztő bizottságának tagjai:
dr. LÁSZLÓ MÁRTON, dr. BOGA LAJOS és BALÁZS PÉTER.TELEFON 158. SZ.
A LAP MEGJELNIK
HAVONKÉNT EGYSZER**Kérelem.**

Tisztelettel kérjük kedves tagtársainkat, hogy a múltévekre hátralékos, valamint a folyó évre is már rég esedékessé vált tagdíjait (évi 50 lei) igyekezzenek mielőbb vagy postátalvánnyal beküldeni, vagy személyesen beadni Egyesületünk pénztárosa, Balázs Péterhez Cluj, Piata Stefan cel mare (v. Hunyadi-tér) 2 szám, emelet (hétköznapokon d. e. 9 től 1-ig), vagy pedig Str. Reg. 83 Inf. (v. Kereszt-utca) 4 szám alatti lakására.

Nem kell bizonyítgatnunk, hogy Egyesületünk csak úgy teljesítheti kellően a feladatát, hogyha a tagok is rendszeresen eleget tesznek tagsági kötelezettségüknek!

Julius havi teendők a méhesben.

Elvirágozott már az akác és hárs, lekaszálták a rétek és kertek virágdus füveit s csakhamar megtörténik az aratás is. Véget ért tehát a hordás, rajzás s tul vagyunk már a pörgetésen is. Julius hóban rendszeresen forró, hervasztó napok szoktak bekövetkezni, mire a méhcsaládok népessége s szorgalma is csappani kezd. Csak itt-ott találunk még kevés virágot, amikre ellátogatnak s ugyan jó, ha bennük bár annyi nektárt s virágport találunk, amennyi a mindennapi szükségletükre és kevésbitett fiasításuk felnevelésre elegendő.

De azért ne csüggedjünk el; reméljük, hogy néhány áldásos eső után ismét virágosak lesznek a tarlok s méhecskéink bőségesen hordhatnak majd róluk. És ha mégis tartós szárazság lenne, úgy a gyöngye családokat s különösen a későn jött rajokat egyesíteni, vagy etetni kell. Az etetést késő estén eszközöljük nagyon vigyázva arra, hogy mézet sehol el ne csepegtessünk. Mert ilyenkor a méhek kitarotán kutatnak méz után s ha egyik-másik kaptár körül mézcseppeket találnak, könnyen a gyöngyebb vagy anyátlan családok kirablására vete-medhetnek. Azért az ilyenek kijáró nyílását amennyire csak lehet szűkítsük, hogy népük a betolakodni akaró rablók ellen sikerrel védekezéssék.

A rajzások után a családokat vizsgáljuk át s ha találunk olyanokat, amelyeknek anyja elveszett, hibás vagy öreg, anya nevelőinkből anyásítsuk szép, fiatal anyákkal. Aki tartalékanyákról nem gondoskodott, az még nevelthet anyát az anyátlanné vált erős családjaival, e hóban, amíg még herék vannak. Egyébként pedig segítsünk a rendben levő családoknak ezeket elpusztítani.

Az átvizsgálások után a kereteket már most úgy rakjuk vissza, hogy a betelelést előre megkönnyítsük. Egyébként pedig a családokat ne bolygassuk, hanem ellenségeik ellen lehetőleg igyekezzünk védelmezni őket.

B. P.

A Bognoczky-féle kaptár

Alig van méhész, aki hosszabb időn át szerzett tapasztalatai alapján ne alkotott volna valami újat, hogy a gyakorlati méhészetet eredményesebbé tenni igyekezzenek. — Így Bognoczky József, magyarigeni nyug. fegyvermester úr nem rég egy új állókaptárt szerkesztett, annak leírását a „Méhészeti Közlöny“-ben ismertetésre megküldte. Eszerint az új kaptár álló kaptár, melynek nemcsak hátul, tehát például az országos méretű, a Tóth-féle, v. a Hungária kaptárának megfelelő helyen van ajtaja és ablaka, hanem elől is. A röpnilyás nem elől (alul középen v. felül), hanem a kaptár tetején van.

A belvilágának méretei: 96 cm. magas, 36.6 cm. széles és 64 cm. mély, köbirtalma tehát 246.66 dm³. A keret mérete: 20×36 cm. (a költőtérben kétszer akkora, vagyis 41.8×36 cm. méretű keretet is lehet alkalmazni. A keretek 4 sorban helyezhetők el; egy-egy sorban 14, összesen tehát 56 keret fér el.

A röplyuk a kaptár tetején, középen a keretekkel párhuzamosan készült, 2 cm. széles és 26 cm. hosszú. A kaptár röpnilyásos. teteje fölött 3 cm-nyi magasságban még egy tetődeszka van, mely a kaptár röpnilyásos tetejével párhuzamos fekvésű, de annál keskenyebb, annyira, hogy a kaptár röpnilyásos tetejének a fölöttie 3 cm-nyire lévő felső tetődeszka által be nem fődött része szolgál röpdeszka gyanánt. A felső tetődeszka első és hátulsó széle és a röpnilyásos kaptártető között tehát elől hátul egy-egy 3 cm. magas nyílás van, melyeken mint *külső röpnilyásokon* keresztül juthatnak a méhek a középen lévő nyíláshoz s azon át a kaptár belsejébe.

A költőtér a belső röpnilyás alatt a kaptár közepén van, mézgyőjtőtér pedig a költőtér előtt és mögött; innen a mézföldösleget az első és hátulsó ablakok eltávolítása után lehet kivenni. Az etető és itató vályuk a két tető között a belső röpnilyással szemben helyezhetők el. (Bognoczky ur sem közli, hogy a költőtér, — ha, mint írja, a belső röpnilyás alatt a kaptár közepén van, — hány keret szélességű, hány keretsor mélységű és hogyan különbözteti el mézgyőjtő keretekből, s hogy az eddig

használt középső fedő deszkát [alkalmazza-e, mely leírása szerint fölöslegesnek látszik?])

Az új kaptár kezelésében a régiektől különösebb eltérés nincs. A rajok behelyezésére — bizonyára a kaptár tágas bevilágítására való tekintettel — seprőgarat nem szükséges, mert a rajt tartalmazó parasztkas belefér a kaptárba; erre a célra felsősorban a raj nagyságához mérten 6—8 keretet kell elhelyezni, a röpnilyást elzárni, s a parasztkast szájával fölfelé állítani. Ha a méhek a kasból fölhuzódtak, az üreskast el kell távolítani.

Amint látjuk az új Bognoczky-féle kaptár a nagy álló kaptárok közé tartozik, s főképpen erős családok számára való, — amennyiben köbirtalma (246.76 dm³) jóval nagyobb a Baczonád-féle (1321 dm³) és Hungária (145.5 dm³) kaptárénál is.

Bognoczky kaptárával már 4 éve kielégítő eredménnyel kísérletezik.

Kívánatos volna, hogy eredményeit és megfigyeléseit részletesen közölje, miáltal az érdeklődő méhésztársak és az új kaptár használhatósága felől jobban tájékozódhatnának.

A magunk részéről Bognoczky József ur találmányát örömmel üdvözljük, sorra tisztelet méhésztársaink szives figyelmét a legnagyobb készséggel hívjuk föl, egyben kérjük, hogy ujtásait és megfigyeléseiket szerkesztőségünkkel közölni sziveskedjék, hogy azokat a „Méhészeti Közlöny“ útján a méhészközérdek javára, a méhészet ügyének elmozdítására fordíthassuk.

Dr. B. L.

A herékről.

A heréknek a méhcsaládban olyan jó dolguk van, hogy annál különb jölétről élőlénynek álmodnia sem lehet. Egész nap csak esznek, isznak s lustálkodnak. A szép napok déli óráiban ki-kiröpnülnek a fényes-meleg napsugárban megfürödni és az alkalomra leskelődni, hogy a szép, fiatal s karcsu méh-hercegkisasszonyokkal flörtölhessenek. Hasonló jó dolguk — a Mitologia szerint — csak az Isteneknek lehetett, az Olimpuson!

Dolgozni soha semmit sem dolgoznak, mert erre nem is képesek mivel a természet őket nem látta el a méhek háztartásában szükséges munkák végzéséhez megkívántató szervekkel. Nincsenek harapófogóik, rágóik, mézgyőjtőtömlőik s lábakon sincsen meg azon kis árkocskák, amelyekben a dolgozó-méhek a virágport hordják haza és viaszlemezkeket sem termelnek kövérségük dacára. Szívonyelvük is olyan, hogy azzal a virágokon nem legelhet-

nek, hanem csak a dolgozók által behordott kész mézet tudják vele kiszívni a sejtekből.

Egyszóval: a herék született urak, akik csak az élet gyönyörűségeinek kiélvezésére vannak mintegy: rendeltetve. És még hozzá mennyire dédelgetik őket a méhek! — Nagyobb gondossággal s gyöngédséggel még az anyabölcsőket sem dajkálják a kőtóméhek, mint a herefiásitást. Mintha az egész méhcsalád boldogsága s öröme csak attól függene, hogy ők előteremtődjenek! — és ha megjelentek, akkor is velük szemben rendkívül udvariasok, előzenyenyek és eltűrik, ha bárhol lábaitlankodnak s otromba nagy testükkel ide-oda tolakodnak.

És ilyen naplopót-hányat nevel egy-egy erősebb méhcsalád! — Néha egy kas, vagy kaptár heréje elegendő lehetne egy egész nagyobb méhtelep számára. Amde a természet itt is, mint mindenütt, ahol a fajfenntartásról és az ahhoz szükséges tényezőkről van szó, ezekről nagybőséggel gondoskodik és minden eshetőségre, mintegy számítva, ezeket állít elő a fajfenntartás tényezőiből ott is, ahol ezekből csak egy is elég. Ezt látjuk a virágoknál is. Ezek kelyhében is milliószámra terem a himpor, pedig a nőnemű virág, a bibe megtermékenyítéséhez elég lenne egyetlen szemerke is.

Amennyire a méhek a dologtalan s így: ingyenélő herék seregét szeretik, annyira rossz szemmel nézzük mi, méhészek és irtjuk is őket részint még pete, vagy álca korukban, részint pedig mikor már repülnek. Tavasszal, midőn a méhklásban a dolgozó-méhek már annyira fölszaporodtak, hogy a fészek csaknem teljesen megtelt velük, egy szép napon felred bennük a rajzási ösztön s akkor fognak hozzá a herék költéséhez; ami a nagyobb, az u. n. heresejtekben történik. Hogy mik a dolgozó- és herefiásítás közötti különbségek, ezek leírására nem terjeszkedem ki, mert feltételezem, hogy ezeket kedves Tagtársaink, olvasóink úgy is már ismerik, hanem elmondom röviden, hogy a herék tulságos nagy számra való fölszaporodását miképpen gátoljuk meg? Először is arra kell ügyelnünk, hogy a költőtérben dolgozósejtes lépek legyenek és csak leghátul tegyük be 1—2 heresejtes lépet. Ha így rendezzük be a kaptárt, a család nem nevelhet sok herét. De ha valamelyes szükség folytán kelleit beadnunk, avagy feledékenységből bent hagyunk a költőtérben, kelleiténél több heresejtes lépet és azokban, a család átvizsgálásakor költést találunk, azt pete, vagy kukac korában úgy semmisítjük meg, hogy hideg vízzel jól bepermetezzük (a víz a petét s kukacot megöli), visszatesszük a kaptárba, hogy a méhek takarítsák ki és másnap kivesszük s helyüket dolgozósejtes lépekkel, vagy egész műlépes keretek beadásával pótoljuk. Nem szabad azonban felednünk, hogy leghátul 1—2 heresejtes lépet, vagy ami még jobb, félig kiépített vagy lépkezdetes kereteket adjunk be. Mert ugyanis a méhek, különösen rajzási ösztönük felébredése idejében nem szeretnek hereköltés nélkül lenni. Ha erre nekik módot nem adunk, úgy fognak ki furfangosan a heregyűlölköző méhészen, hogy a dolgozó-méhsejteket a lépeken lerágnak és heresejteket építenek a helyükre. Így a herék tekintetében magát teljes biztonságban érző méhészt egyszer csak látja, hogy a kaptáraiból vigan répködnek ki a nagytestű herék. Mert hát hiába, a maga idején a méhek is azt tartják

s zümmögik, hogy: „A virágnak megtiltani nem lehet...”

Ha egyik-másik kaptárunkban a tulsok hereköltést olyankor vesszük észre, amikor már azok be vannak fődelezve (puposan), vagyis már báb-állapotban vannak, egyrésztüket a jó élesre kifent sejtnyitó késsel „lenyakaljuk”, a lépet valamihez hozzákopogtatjuk, hogy a herebábok — legalább jórészen — belőlük kihulljanak s aztán visszaadjuk a családnak, hogy a sejteket a méhek takarítsák ki. Természetesen egy-kétszázra menő herebábót bántatlanul hagyunk, hogy a méheket ne fosszuk meg teljesen a herenevelés örömeitől. Minden elővigyázatosságunk dacára is megtörténik, hogy egyik másik családnak észrevétel nélkül fölös számmal nevel herét (a méhek fennebb említett furfangosságukkal kifognak rajtuk). Ezek nagy számát, mikor már kirepülni kezdek, a herefogó alkalmazásával apasztjuk. A herefogó leírásával s használati módjával sem foglalkozom, mert úgyhiszem, hogy t. olvasóink azt már ismerik, vagy ha nem! — ha egyet szeretnek, az a használatának módját önmaga megmagyarázza.

Arra ügyelnünk kell, hogy a méhcsaládjainkban ne legyen tulsok a here, mivel azok sok mézet elfogyasztanak — hiába; de arra, hogy egy se legyen, eredmény nélkül törekednénk. És ez: nem is szabad, mert természetellenes. A méhek herenevelési ösztöne kielégítést kell, hogy nyerjen s ha erre nekik mód adatik, sokkal szorgalmasabban dolgoznak, hordanak, mintha folyton azon törik magukat, hogy mi módon juthatnának herékhez? És hát: szükségük is van herékre, hogy általuk a várandó fiatal anyák megtermékenyülhessenek.

De bármennyire is szeretik a méhek a heréket, a szeretetük csak addig tart, amíg nekik az urfiakra szükségük van. Amint egyik másik méhcsaládunkban a fiatal anya megtermékenyítése megtörtént s az már petéket is rak, a dolgozók herék iránti szeretete is megcsappan s a velük szemben eddig tanusított gyöngédségük valóságos hóhéri hajlammá változik át. Különösen, hogyha a hordás is egy kissé megcsappan, rögtön kezdik őket kiűzni a paradicsomból s mintegy: máról-holnapra, vége az olimpusi életnek. Lenőgatják őket a mézes lépekről, nem engedik többé a terület asztalhoz és végre a lakásból is kiűzik. Érthetőleg: nem szívesen hagynák oda a gazdag éléskamrát s pompás lakást, de hiába, csak menniök kell, mert a méhek rájuk kapaszkodván, harapófogaikkal csiklandozzák („lovagolják”) s ha ez sem használ, fullánkjukkal is megszurkálják. Halálra éheztetve, ott pusztulnak mind a kaptár aljában s kijárója előtt. Természete a méhnek, hogy semmi haszontalan a lakásában meg nem tűr s minthogy most már a herékre semmi szükség nincsen, tehát: kiűzi őket.

Amely méhcsaládunknál a hereüldözést észleljük, a felől biztosítottak lehetünk, hogy — anyaságuk rendben van, hogyha e tekintetből nem is vizsgáljuk meg. Amelyek pedig a hereüldözéssel késlekednek, azokat mielőbb bontsuk ki s kutassuk az állapotát. Rendszerint, vagy még megriemtermékenyült anyát találunk, vagy pedig az anya elvesztését konstatáljuk s mindkét esetben sietve segítsünk a bajon, nehogy szűzpetezés, vagy alanyaság álljon elő,

mert akkor kissé nehezebb eljárással lehet segítenünk.

Végül befejezésül megemlítem, hogy ugyan jó, ha hereköltés céljából, a költőtérbe leghátul egy egészen, vagy két félig heresejtes fiatal lépet beadunk; de jobb ha két, dolgozósejtekkel félig kiépített, vagy egy csak keskeny lépkezdettel ellátott keretet adunk be, hogy a méhek azokba teljesen új heresejteket építsenek. Mert így a munkakedvük nagyban fokozódik, sokkal szorgalmasabban dolgoznak, hordanak s az újonnan épített heresejtekben nevelt herék jóval nagyobbak, kifejlettebbek és erősebbek is lesznek, mint lennének olyanokban, amelyekből egy vagy több ízben már keltek ki herék. Az ilyen sejtek ugyanis: szűkülték a kikelt herék báb-burokjának (nimfahártya) a sejtekben való visszamaradása következtében.

Ha a here nevelésről ilykép gondoskodunk, ezek által — hivatásuk teljesítése folytán — bizonyos mértékben méhtörzseinket nemesítjük is.

Baldzs Péter.

Méhészeti cikkek árjegyzéke.

1. Műlépprés 18/24 cm. á Lei	700.—	p/dr.
2. Műlépszalagöntő	175.—	"
3. Műlépszalagöntő	225.—	"
4. Műlépszalagöntő	275.—	"
5. Rajfecskendő	90.—	"
6. Méhseprű lószőrből	35.—	"
7. Fejvédő vászonnélkül	50.—	"
8. Fejvédő vászonnal	90.—	"
9. pipalyukkal vászonnélkül	60.—	"
10. Fejvédő pipalyukkal vászonnal	100.—	"
11. Rajfogó vászonnélkül	60.—	"
12. Lépképezőszerkezet	40.—	"
13. Keretszegezóróma	70.—	"
14. Gummikesztyű	180.—	p/pár.
15. Gummikesztyű	220.—	"
16. Fedelezővilla nikkal	100.—	p/dr.
17. Kaptárszolga acélból	20.—	"
18. Méhészkesztyű	90.—	p/pár.
19. Távkapocsszeg	90.—	p/mil
20. Dathepipa alumini- umból	180.—	p/dr.
21. Dathepipa fából réz- felszereléssel	200.—	"
22. Röplyukzáró	8.—	"
23. Kaptártisztítóacél	25.—	"
24. Kaptártisztítóacél	40.—	"
25. Smoker füstölő	90.—	"
26. Fuvó	90.—	"
27. Etetőtálca	90.—	"
28. Etetőkeret fából	45.—	"
29. Keretfogó	75.—	"
30. Herefogó	45.—	"
31. Méhészpipa	35.—	"
32. Permetező	20.—	"
33. Méhészkés	70.—	"
34. Gőzviaszolvasztó	480.—	"
35. Kaptártisztítóvas (ka- paró)	20.—	"

ab raktár Kolozsvár!

A Hann és Tsa műszaki és keresk. RT. fentti árjegyzékét azzal a megjegyzéssel közöljük, hogy lapunk múlt számába tévedésből egy régi árjegyzék közöltetett és már annak megjelenésekor is a fentti árak voltak érvényben.